

ส่วนที่ ๑ บทนำ

ความหมายของการติดตามและประเมินผล

การติดตาม (Monitoring) หมายถึง กิจกรรมที่ทำเพื่อแสดงให้เห็นว่าเกิดอะไรขึ้นในภาคปฏิบัติด้วยการติดตามและบันทึกผลการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายและเป้าหมายซึ่งกำหนดไว้ในแผนงาน การติดตามผลสามารถเตือนถึงแนวโน้มที่ไม่ต้องการได้ล่วงหน้า ซึ่งทำให้เห็นความจำเป็นในการดำเนินการแก้ไข

การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การวิเคราะห์ผลที่ได้จากการติดตามผลระยะหนึ่ง เพื่อประเมินว่าความเปลี่ยนแปลง (ซึ่งเป็นผลจากการปฏิบัติ) ที่เกิดขึ้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนหรือไม่ ผลการประเมินอาจยืนยันว่า การเปลี่ยนแปลงเป็นไปในทิศทางเดียวกับที่กำหนดไว้ในแผนหรืออาจแสดงถึงความล่าช้าหรือผลกระทบข้างเคียง ซึ่งควรแก่การทบทวน การติดตามและประเมินผล จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับผู้บริหารที่จะได้ทราบถึงผลการปฏิบัติงานในช่วงเวลาที่ผ่านมา ซึ่งผลจากการติดตามและประเมินผล ตลอดจนข้อเสนอแนะที่ได้จะเป็นแนวทางที่ผู้บริหารจะนำไปปรับปรุงการบริหารงานในอนาคตได้เป็นอย่างดี

ความสำคัญของการติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลเป็นที่เรื่องที่สำคัญมาก และเป็นหัวใจของการใช้แนวทางเชิงยุทธศาสตร์เพื่อการบริหารจัดการ ซึ่งมีลักษณะของการปฏิบัติที่มีความต่อเนื่องการติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องจะมีประโยชน์ต่อองค์กรและผู้บริหาร ดังนี้

- ๑) สามารถเฝ้าดูความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อเปรียบเทียบกับสมมติฐานที่เคยตั้งไว้ในแผน
- ๒) สามารถหาแนวโน้มจากตัวชี้วัด เพื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ และให้หลักสำหรับแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติได้ตามความจำเป็น
- ๓) สามารถจัดทำระบบเตือนล่วงหน้า เนื่องจากได้เห็นถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้น
- ๔) มีข้อมูลพื้นฐานสำหรับการประเมินว่า จะบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ตามแผนหรือไม่

สำหรับการประเมินผลที่ได้จากการติดตามผลและระบุปัญหาพื้นฐาน ซึ่งจะทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลจากการดำเนินงาน โดยการประเมินผลจะเป็นการเปิดโอกาสให้ทบทวนว่า

- ๑) การปฏิบัติมีความเหมาะสมหรือไม่
- ๒) วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้แต่แรก สมเหตุสมผลและสามารถบรรลุผลได้จริงหรือไม่
- ๓) สาเหตุที่ไม่สามารถบรรลุได้ตามเป้าหมาย
- ๔) ตัวชี้วัดที่นำมาใช้วัดความเปลี่ยนแปลงมีความเหมาะสมเพียงไร
- ๕) มีเรื่องอะไรที่ประสบความสำเร็จและควรสานต่อบ้างหรือไม่
- ๖) ได้เรียนรู้ปัญหาซึ่งอาจหลีกเลี่ยงได้ในอนาคต
- ๗) ควรปรับวัตถุประสงค์และเป้าหมายในแผนพัฒนาอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นมุ่งค้นหาแผนงาน/โครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้วว่าสิ่งใดควรดำเนินการต่อไปตามวัตถุประสงค์ของแผนงาน/โครงการ หรือศึกษาระหว่างดำเนินการตามโครงการ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นว่ามีปัญหาใดควรปรับปรุงเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ติดตามและประเมินผลแผนงาน โครงการ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่ไม่ได้ดำเนินการเป็นเพราะเหตุใด เกิดปัญหาจากเรื่องใด จึงได้กำหนดเป็นวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

๑. เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารราชการท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพซึ่งจะช่วยตอบสนองภารกิจตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน รวมทั้งปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

๒. เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าการดำเนินงานตามระยะเวลาและเป้าหมายที่กำหนดไว้ สภาพผลการดำเนินงาน ตลอดจนปัญหา อุปสรรคในการพัฒนาท้องถิ่นตามภารกิจที่ได้กำหนดไว้

๓. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับเร่งรัด ปรับปรุง แก้ไข ข้อบกพร่องของการดำเนินงาน โครงการ การยกเลิก โครงการที่ไม่เหมาะสมหรือหมดความจำเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพ

๔. เพื่อทราบถึงสภาพการบริหารการใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพ

๕. เพื่อสร้างความรับผิดชอบของผู้บริหารท้องถิ่นทุกระดับขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพที่จะต้องผลักดันให้การดำเนินการตามแผนงาน โครงการต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์กับให้เกิดประโยชน์กับผู้มีส่วนได้เสีย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ประชาชนในตำบลหนองโพ หรือสังคมส่วนรวมมากที่สุด

๖. เพื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดร้อยละความสำเร็จของปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการของสำนัก/กองต่าง ๆ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบกับหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๐๘๑๐.๓/ว ๖๗๓๒ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการดำเนินการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระบุว่า การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามข้อ ๒๙ (๓) และข้อ ๓๐ (๕) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้ดำเนินการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายในเดือนธันวาคมของทุกปีนั้น กรอบระยะเวลาดังกล่าวให้คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลพัฒนาท้องถิ่นต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่น และคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นภายในเดือนธันวาคมของทุกปี ทั้งนี้ สภาท้องถิ่นและคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นสามารถประชุมเพื่อรับทราบและพิจารณาเรื่องดังกล่าวได้ตามความเหมาะสม ซึ่งอาจจะประชุมรับทราบภายหลังเดือนธันวาคมก็ได้

การดำเนินการติดตามและประเมินผล

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย

- ๑) สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือก จำนวน ๓ คน
- ๒) ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือก จำนวน ๒ คน
- ๓) ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือก จำนวน ๒ คน
- ๔) หัวหน้าส่วนการบริหารที่คัดเลือกกันเอง จำนวน ๒ คน และผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือก

จำนวน ๒ คน

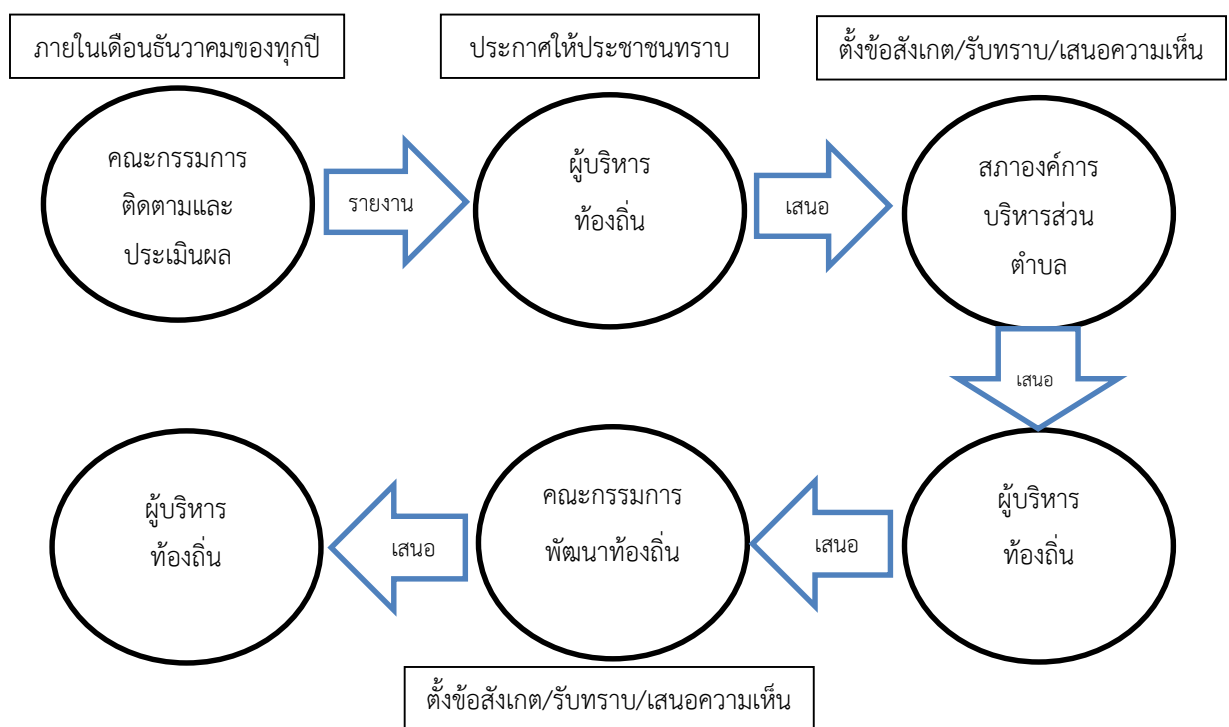
คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพ จะดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามกระบวนการดังนี้

๑) ประชุมเพื่อกำหนดกรอบแนวทาง และวิธีการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยการกำหนดกรอบ แนวทาง วิธีการ และห้วงเวลาให้เหมาะสมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพ

๒) ดำเนินการติดตามและประเมินพัฒนาท้องถิ่นตามกรอบแนวทาง วิธีการ และห้วงเวลาที่กำหนด โดยสามารถติดตามและประเมินผลได้ตลอดระยะเวลา

๓) รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อดำเนินการต่อไป

ขั้นตอนการรายงานผลการติดตามและประเมินผล

หมายเหตุ การประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนทราบในที่เปิดเผยภายในสิบห้าวัน นับแต่วันรายงานผลและเสนอความเห็นดังกล่าวและต้องปิดประกาศไว้เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

เครื่องมือการติดตามและประเมินผล

ตามที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุดในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนานั้นจะต้องมีการติดตามและประเมินแผนพัฒนา ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๘ หมวด ๖ ข้อ ๒๙ และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๙

ข้อ ๑๓ โดยคณะกรรมการติดตามและประเมินแผนพัฒนาเป็นผู้ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ซึ่งคณะกรรมการได้กำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล ดังนี้

(๑) การวิเคราะห์เชิงปริมาณ มีดังนี้

- แบบที่ ๑ การกำกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ตารางสรุปผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ แสดงจำนวนโครงการที่ได้รับการอนุมัติงบประมาณ และผลการเบิกจ่ายงบประมาณในปีที่ติดตามและประเมินผล
- การติดตามและประเมินผลด้วยระบบ e-plan (www.dla.go.th)

(๒) การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

การจัดผลเชิงคุณภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพ เพื่อใช้ในการประเมินความสำเร็จการจัดทำโครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนา การเข้าถึงปัญหาโดยจัดทำกิจกรรม/แผนงาน ตามความเหมาะสม รวมถึงการสำรวจความพึงพอใจในการประเมินโครงการในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพ โดยใช้เครื่องมือการประเมินความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพ

ประโยชน์ของการติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลมีประโยชน์ที่สำคัญคือ การนำไปใช้แก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ระหว่างดำเนินโครงการ รองลงมาคือนำไปใช้สำหรับวางแผนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอนาคต ประโยชน์ต่าง ๆ แยกเป็นหัวข้อได้ ดังนี้

๑. ได้ทราบถึงสถานภาพและสถานการณ์ต่าง ๆ ของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและการดำเนินการตามโครงการ ซึ่งจะช่วยให้วิธีการปฏิบัติดำเนินการไปแนวทางเดียวกัน

๒. ได้ทราบถึงข้อดี ข้อเสีย ข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนปัจจัยที่ทำให้แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีและการดำเนินการตามโครงการพัฒนาท้องถิ่นมีปัญหา ทำให้สามารถแก้ไขได้ทุกจุด ตรงเป้าหมายอย่างทันท่วงที ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

๓. ช่วยให้การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เกิดความประหยัด คุ่มค่าไม่เสียประโยชน์ ประหยัดเวลา งบประมาณ และทรัพยากรในการดำเนินโครงการพัฒนาท้องถิ่น

๔. สามารถเก็บรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับรายละเอียด ความต้องการ สภาพปัญหาต่าง ๆ ที่จะนำไปจัดทำเป็นโครงการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เพื่อนำเสนอโครงการในเชิงสถิติหรือข้อมูลที่เป็นจริง ทำให้ได้รับความเชื่อถือและการยอมรับจากประชาชน ผู้มีส่วนได้เสีย หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรต่าง ๆ

๕. กระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่น การจัดทำโครงการและรับผิดชอบโครงการ มีความสำนึกต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ และกระตือรือร้นในการแก้ไข ตลอดจนปรับปรุงรายละเอียด เนื้อหา ข้อมูลให้เป็นปัจจุบันเสมอ

๖. การวินิจฉัย สั่งการ ผู้บริหารทุกระดับขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพสามารถวินิจฉัย สั่งการได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน รัดกุมมีเหตุมีผลในการพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและตามอำนาจหน้าที่ นอกจากนี้ยังสามารถกำหนดมาตรการต่าง ๆ สำหรับการปรับปรุงแก้ไขและป้องกันความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นได้

๗. ทำให้ภารกิจต่าง ๆ ของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพแต่ละคน แต่ละสำนัก/กอง/ฝ่ายต่าง ๆ มีความสอดคล้องกัน ประสานการทำงานให้เป็นองค์กรรวมของหน่วยงาน ทำให้เป้าหมายขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพเกิดความสำเร็จตามเป้าหมายหลัก มีความสอดคล้องและเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๘. สามารถรักษาคุณภาพของงานหรือภารกิจให้เป็นไปและตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ กิจกรรม งานต่าง ๆ และประชาชนพึงพอใจเมื่อได้รับการบริการประชาชนในเขตตำบลหนองโพ